

HALLINTOVALIOKUNNAN LAUSUNTO 13/2014 vp

Valtioneuvoston selvitys komission tiedonannosta oikeus- ja sisäasioiden alueen kehittämistä vuoden 2014 jälkeen

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 11 päivänä huhtikuuta 2014 lähettänyt valtioneuvoston selvityksen komission tiedonannosta oikeus- ja sisäasioiden alueen kehittämistä vuoden 2014 jälkeen (E 37/2014 vp) hallintovaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Riikka Rytönen, sisäministeriö, kansainvälisten asioiden yksikkö
- erityisasiantuntija Tuomas Koljonen, sisäministeriö, maahanmuutto-osasto

- neuvotteleva virkamies Eero Kytömaa, sisäministeriö, pelastusosasto
- ylitarkastaja Anne Lamminmäki, sisäministeriö, poliisiosasto
- apulaisosastopäällikkö Matti Sarasmaa, sisäministeriö, rajavartio-osasto
- EU-erityisasiantuntija Katja Arenmaa, oikeusministeriö.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- työ- ja elinkeinoministeriö
- Valtakunnansyyttäjänvirasto
- Maahanmuuttovirasto
- Poliisihallitus
- keskusrikospoliisi
- suojelupoliisi.

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Komissio antoi 11.3.2014 kaksi tiedonantoa oikeus- ja sisäasioiden kehityksestä vuoden 2014 jälkeen, toisen oikeuden alalta, toisen sisäasioista. Oikeus- ja sisäasioiden alan Tukholman ohjelman (2010—2014) toteuttaminen päättyy joulukuussa 2014.

Sisäasioita koskevassa tiedonannossa komissio toteaa, että sisäasioiden alalla on saavutettu merkittävää edistystä Tukholman ohjelman kaudella, mutta tehtyjen päätösten ja olemassa ole-

vien instrumenttien täytäntöönpanossa on vielä paljon tehtävää. Samaan aikaan syntyy myös uusia haasteita, joihin vastaamiseksi tarvitaan EU:n jäsenvaltioiden, instituutioiden, virastojen ja muiden toimijoiden yhteisiä ponnistuksia. Komissio linjaa tiedonannossa tulevien vuosien poliittiset prioriteetit, joiden avulla vastataan uusiin haasteisiin ja taataan avoin ja turvallinen Eurooppa.

Komissio luettelee useita uusia EU:ta ja sen jäsenvaltioita kohtaavia haasteita. Ensimmäi-

nen on kasvava kansainvälinen liikkuvuus, joka tarkoittaa paitsi tilapäistä oleskelua, myös pysyvää muuttoa EU:hun työn tai suojelun tarpeen vuoksi. Muina haasteina komissio mainitsee EU:n kohtaamat demografiset muutokset, kaupungistumisen, yhteiskuntien lisääntyvän monimuotoistumisen ja työvoimapulan. Sisäasioiden politiikoilla on komission mukaan tärkeä rooli EU:n talouskasvun edistämässä ja koulutettujen ihmisten ja matkailijoiden houkuttelemisessa Eurooppaan.

Turvallisuuteen liittyvinä haasteina komissio mainitsee epävakauden maailmalla ja erityisesti EU:n lähialueilla, teknologian nopean kehityksen, sekä siitä aiheutuvat uudet turvallisuushaasteet, kuten kyberrikollisuuden, ihmiskaupan, rajat ylittävän järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin. Keskinäisen riippuvuuden lisääntyessä on komission mukaan entistä tärkeämpää, että sisäasiat liitetään kiinteäksi osaksi EU:n yleistä ulkopoliittikkaa ja yhteistyötä kolmansien maiden kanssa. Tulevia strategisia suuntaviivoja määriteltäessä on myös otettava huomioon taloudellinen ja sosiaalinen kriisi, josta EU on vähitellen toipumassa. Sisäasioiden tulevaisuutta koskevan keskustelun tulee komission mukaan perustua tutkittuun tietoon, ja sen vuoksi tiedonannon liitteeksi on koottu keskeistä tilastotietoa sisäasioiden alalta.

Sisäasioiden poliittiset prioriteetit ryhmitelään tiedonannossa seuraavien otsikoiden alle: 1. Tehokas maahanmuuttoa ja liikkuvuutta koskeva politiikka; 2. Schengen, viisumit ja ulkorajavalvonta; 3. Yhteinen eurooppalainen turvapaikkajärjestelmä; 4. Maahanmuuttoa ja liikkuvuutta koskevan kokonaisvaltaisen lähestymistavan (GAMM) vahvistaminen; sekä 5. Suojeleva Eurooppa.

Valtioneuvoston kanta

Yleistä

Tampereen, Haagin ja Tukholman ohjelmat muodostavat jatkumon, joka on tarjonnut jo 15 vuoden ajan kokonaisvaltaiset puitteet vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen kehittä-

miselle EU:ssa. Myös vuoden 2014 jälkeen tarvitaan pitkän tähtäimen strategia, joka on eri osa-alueiden suhteen tasapainoinen ja johdonmukainen kokonaisuus ja joka varmistaa 2000-luvun aikana tehdyn mittavan työn seurannan, arvioinnin ja kehittämisen. Uuden strategian aikaperspektiivi on johdonmukaista kytkeä EU:n rahoituskehysten keston vuoteen 2020 saakka. On tärkeää, että perussopimuksilla Eurooppa-neuvostolle nimenomaisesti annettu rooli ohjata OSA-sektorin kehitystä käytetään täysimääräisesti hyväksi, jotta niillä on aito ohjausvaikutus tulevaan työhön. Erityisesti sisäasioita koskeva komission tiedonanto antaa hyvän pohjan jatko-työlle. Sen sijaan oikeuden alaa koskeva tiedonanto jää hyvin yleiselle tasolle.

Suomi korostaa tarvetta tarkastella vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen tulevaisuutta kokonaisuutena. Tätä on syytä korostaa erityisesti nyt, kun komissio on päättänyt antamaan yhtäältä oikeus- ja toisaalta sisäasioista kaksi keskenään varsin eritasoista tiedonantoa.

Suomi yhtyy komission näkemykseen siitä, että eurooppalaisen vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen vahvistamisella on tuettava EU:n talouskasvua. On tärkeää, että Eurooppa 2020-strategia ja OSA-sektorin tulevat suuntaviivat tukevat toisiaan ja muodostavat johdonmukaisen kokonaisuuden.

Komission tavoin Suomi katsoo, että tulevan yhteistyön on pohjaututtava jo hyväksytyjen EU-instrumenttien tehokkaaseen täytäntöönpanoon jäsenvaltioissa sekä annettujen säädösten tehokkuuden ja toimivuuden arviointiin. Mikäli lainsäädäntöaukkoja havaitaan, on uuden EU-lainsäädännön tarve arvioitava tarkkaan. Suomi korostaa komission tavoin toiminnan perustamista tietoon ja tutkimukseen (evidence-based). Kaikin tavoin tulee myös pyrkiä parantamaan EU-lainsäädännön laatua ja EU-instrumenttien käytettävyyttä. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi Suomi on valmis komission esiin nostamalla tavalla mm. tarkastelemaan EU-instrumenttien yhdistämistä joillakin oikeuden aloilla.

Suomi korostaa tarvetta tulevien suuntaviivojen toteuttamisen tehokkaaseen seurantaan, mikä voisi käytännössä tarkoittaa esim. vuosit-

taista keskustelua OSA-neuvostossa. Lisäksi komission tulisi laatia puolivälin arvio suuntaviivojen toteuttamisesta.

Sisäasiat

1. Tehokas maahanmuuttoa ja liikkuvuutta koskeva politiikka

1.1 Maahanmuuton ja kotouttamisen hyötyjen maksimointi

Suomi yhtyy tiedonannossa esitettyihin yleistavoitteisiin maahanmuuton hyötyjen maksimoimiseksi (johdonmukaisuuden parantaminen maahanmuuttopolitiikkojen ja muiden politiikkojen välillä, työvoiman tarpeiden identifiointia koskevien välineiden kehittäminen, maassa jo olevien maahanmuuttajien potentiaalinen hyödyntäminen, tiedon välittäminen kolmansissa maissa ennen maahantuloa, osaamisen tunnustamisen ja maahantulomenettelyiden sujuvuuden sekä onnistuneen kotouttamisen merkitys). Suomessa on tiedonannossa esitettyyn seuraavat huomiot:

Tiedonannossa esitetty työvoiman tarvetta eri sektoreilla koskeva EU-tason koordinaatio voi olla periaatteellisella tasolla hyödyllistä. Siinä tulee kuitenkin huomioida, että maahanmuutto ei ole yksinomainen ratkaisu rekrytointiongelmien.

Maassa jo laillisesti oleskelevien maahanmuuttajien potentiaalinen hyödyntämiseksi tarvitaan useita eri keinoja. Kielten opetus sekä maahanmuuttajien osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen sekä joustavat ja toimivat koulutuspolut edesauttavat työllistymistä ja paikan löytymistä yhteiskunnasta. Myös onnistunut tarveharkinnan kohdentaminen työperusteiseen maahanmuuttoon osaltaan tukee maassa asuvien maahanmuuttajien työllistymistä, koska varsinkin suorittavan työn aloilla nykyiset ja uudet maahanmuuttajat usein kilpailevat samoista työpaikoista.

Eläkeoikeuksien siirrettävyys on tärkeä elementti työntekijöiden liikkuvuuden esteiden vähentämisessä. Lakisääteisiä eläkkeitä täydentä-

vien ammatillisten lisäeläkkeiden siirrettävyys on kuitenkin ollut hankala kysymys EU:ssa.

Lähitulevaisuuden prioriteettina on laillista maahanmuuttoa koskevan EU-lainsäädännön tehokas täytäntöönpano. Lainsäädännön huolellisen arvioinnin perusteella voidaan tulevaisuudessa palata mahdolliseen konsolidoinnin tarpeeseen.

Suomi yhtyy siihen, että EU:ssa laillisesti oleskelevien henkilöiden sisäisen liikkuvuuden helpottaminen on tärkeä tavoite, jota tulee pyrkiä edistämään. Tavoite on jo huomioitu EU:n laillista maahanmuuttoa koskevissa direktiiveissä. Tiedonannossa pidemmän aikavälin tavoitteena mainittuun oleskelulupapäätösten vastavuoroiseen tunnustamiseen liittyy sen sijaan Suomen näkemyksen mukaan laillisen maahanmuuton sektorilla haasteita, koska oleskeluoikeus usein kytkeytyy tiettyyn maahan esim. työtai opiskelupaikan tai perhesuhteen johdosta.

Suomi yhtyy komission näkemykseen siitä, että kotouttaminen on Euroopassa edelleen haaste. Tiedonannossa esitetyt toimet ovat kannatettavia. Lisäksi Suomi pitää tärkeänä kehittää eurooppalaista yhteistyötä myös hyvien etnisten suhteiden edistämiseksi ja rasismin ehkäisemiseksi.

1.2. Uskottava lähestymistapa laittoman maahanmuuton torjuntaan ja palauttamiseen

Ilman oleskeluoikeutta maassa olevien henkilöiden tehokas paluu tai palauttaminen kotimaahansa on keskeinen osa toimivaa ja uskottavaa maahanmuutto- ja turvapaikkajärjestelmää. Suomi kannattaa EU:n paluupolitiikan edelleen kehittämistä osana uusia strategisia suuntaviivoja ja yhtyy tiedonannossa esitettyyn seuraaviin huomioihin:

Valtioilla on kansainvälisen tapaoikeuden mukaan velvollisuus ottaa takaisin omat kansalaisensa, mutta käytännössä kaikki valtiot eivät toimi näin. Kolmansien maiden kanssa tehdyt takaisinottosopimukset ovat EU:lle tärkeä väline laittoman maahanmuuton torjunnassa. Yhteistyötä kolmansien maiden kanssa palauttamiskäytännössä tulee edelleen tiivistää. On varmistettava voimassa olevien sopimusten täysimää-

räinen soveltaminen ja kesken olevien neuvottelujen loppuunsaattaminen. EU voi tukea kolmansien maiden valmiuksia EU-sopimusten soveltamiseksi. On harkittava myös uusien takaisinottosopimusten tekemistä. Osana vuoropuhelua kumppaneille tulisi samalla kuitenkin välittää tietoa valtioiden velvollisuudesta ottaa omat kansalaisensa takaisin ilman takaisinottosopimustakin.

Palauttamispolitiikan tehostamiseksi Suomi tukee sitä, että takaisinottokysymyksiä käsiteltäisiin osana laajempaa yhteistyötä kolmansien maiden kanssa ja tässä yhteydessä pohdittaisiin mahdollisia linkityksiä ja kannustimia (esim. kauppaneuvottelujen yhteydessä). Sen sijaan kehitysavun ehdollistamista ei nähdä tarkoituksenmukaisena, koska juuri kehitysavun kautta vaikutetaan muuttoliikkeiden perussyihin. EU:n ulkosuhdepolitiikan välineitä tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää palauttamiseen liittyvien EU:n tavoitteiden edistämiseksi.

Suomi tukee vapaaehtoisen paluun kehittämistä EU:ssa ja kehittää omaa järjestelmäänsä tässä suhteessa.

2. Schengen, viisumit ja ulkorajavalvonta

Rajaturvallisuuden osalta Suomi tukee komission tiedonannon lähestymistapaa pitäen sitä hyvänä ja loogisena jatkumona Euroopan Unionin Yhdenmukaisen Rajaturvallisuusjärjestelmän (IBM) asteittaiselle kehittämiselle ja siihen liittyvien toimintojen harmonisoinnille.

2.1. Schengen

Suomi katsoo komission tavoin, että vapaan liikkuvuuden Schengen-järjestelmää tulee vahvistaa entisestään. Schengen-alueen tehokas hallinnointi edellyttää kaikkien jäsenvaltioiden sitoutumista.

Suomi painottaa SIS II:n tehokkaan toiminnan keskeistä merkitystä lainvalvontaviranomaisten työssä. Suomi korostaa tietotekniikkaviraston (EU-LISA) roolia niin nykyisten kuin tulevien EU-laajuisten tietojärjestelmien kehittäjänä ja ylläpitäjänä. EU-LISAn tulee varmistaa, että tietojärjestelmät kuten SIS, VIS, EU-RODAC ja neuvottelun alla olevat rajanylitys-

tietojärjestelmä EES (Entry/Exit System) sekä rekisteröityjen matkustajien ohjelma RTP (Registered Travellers Programme) toimivat luotettavasti, varmasti ja nopeasti ympäri vuorokauden niin ulkorajan rajanylityspaikoilla kuin EU-alueen sisällä. Tehokkaiden yhteistyömuotojen, synergiaetujen ja kustannussäästöjen löytäminen EU-LISAn ja muiden EU-virastojen sekä jäsenvaltioiden välillä on tärkeää.

2.2. Yhteisen viisumipolitiikan täytäntöönpanon tehostaminen

Suomi voi yhtyä tiedonannossa esitettyyn. EU:n viisumipolitiikkaa tulee kehittää siten, että tavallisten matkustajien ja turistien matkustamista helpotetaan entisestään varmistaen samalla, ettei EU:n sisäinen turvallisuus vaarannu. Kolmansien maiden kansalaisten matkustamista Schengen-alueelle tulisi helpottaa myös mahdollistamalla viisuminhaku kattavasti eri alueilla mm. ulkoistamisen avulla ja yhteistoimin. Suomi pitää hyvänä jatkaa nykyistä käytäntöä, jossa viisumihelpotuksista neuvoteltaessa neuvotellaan myös takaisinottosopimus.

Suomi pitää lisäksi tärkeänä, että komissio jatkaa viisumivapauden täytäntöönpanon monitorointia niiden kolmansien maiden osalta, joissa on havaittu tapahtuneen viisumivapautta koskevia väärinkäytöksiä. EU-tasolla olisi myös tärkeää tehdä vaikuttavuusarviointi tulevaisuuden viisumivapauksista itäisessä naapurustossa. Viisumivapauden vaikutukset tulisi arvioida kaikissa EU-maissa ja keskeisten EU-virastojen tulisi osallistua arviointien tekoon.

2.3. Yhdenmukainen rajavalvonta

Suomi pitää rajaturvallisuusviraston (Frontex) roolia jäsenvaltioiden operatiivisen yhteistyön koordinoijana ulkorajojen yhdenmukaisen valvonnan parantamisessa äärimmäisen tärkeänä ja on valmis tukemaan Frontexin koordinoimia yhteisiä operaatioita lähettämällä niihin henkilöstöä ja kalustoa. Frontexin roolia yhteistyön järjestämisessä ja koordinoimisessa kolmansien maiden kanssa tulee tehostaa. Frontexin toiminnan ja yhteisten operaatioiden on oltava kustannustehokkaita sekä tuotettava lisäarvoa EU:lle ja jä-

senvaltioille. Suomi korostaa, että Frontexin koordinoimat yhteiset operaatiot ovat yksi keino osoittaa solidaarisuutta erityisen paineen alla olevaa jäsenvaltiota kohtaan.

Suomi pitää tärkeänä Eurosurin täysimääräistä hyödyntämistä niin kansallisen, EU-laajuisen kuin rajantakaisten lähialueiden tilannekuvan ylläpidossa ja reaktiokyvyn kehittämisessä. Eurosurin avulla kyetään merkittävästi parantamaan EU:n raja- ja sisäistä turvallisuutta samalla edistämällä ihmishenkien pelastamista erityisesti merialueella. Suomi tukee lukuisten merellä toimivien viranomaisten yhteistyön kehittämistä pitkäjänteisesti ja määrätietoisesti merellisen turvallisuuden strategian mukaisesti. Kehittämisessä tulee hyödyntää jo olemassa olevia käytänteitä ja välineitä mahdollisimman tehokkaasti. Eri strategioiden toimeenpanon tulee tukea toisiaan (muun muassa meristrategia, sisäisen turvallisuuden strategia ja kokonaisvaltainen lähestymistapa maahanmuuttoon ja liikkuvuuteen).

Suomi on panostanut moderniin rajavalvontateknologiaan niin maalla, merellä kuin ilmassa ja pitää tärkeänä, että uuden teknologian tarjoamat mahdollisuudet hyödynnetään täysimääräisesti niin EU-tasolla kuin kansallisesti. Matkustaja- ja tavaravirtojen hallinnan rajalliset resurssit huomioiden modernin teknologian käyttö on ensisijaisen tärkeää. Ulkorajan rajanylityspaikoilla tarvitaan uuden teknologian lisäksi uusia toimintamalleja, jotka mahdollistavat rajanylitysliikenteen sujuvuuden turvallisuudesta tinkimättä. Suomi tukee Älykkäät Rajat -pakettiin kuuluvien rajanylitystietojärjestelmän (EES) ja rekisteröityjen matkustajien ohjelman (RTP) mahdollisimman nopeaa operatiivista käyttöönottoa. Järjestelmien tulisi olla operatiivisessa käytössä ennen uusien suurten EU:n naapurimaiden viisumivapauksia. Edellä mainittuja järjestelmiä koskevien asetusehdotusten hyväksynnän jälkeen tulee EU-LISAn ja jäsenvaltioiden kohdentaa riittävät resurssit järjestelmien perustamiseen ja käyttöönottoon. Mahdolliset uudet esitykset EU:n laaja-alaisista tietojärjestelmistä tulee tutkia tarkasti niiden operatiivisen tarpeen ja vaikutusten näkökulmasta, ja ottaen huomioon perusoikeudet, erityisesti yksityisyyttä ja

henkilötietojen suojaa koskevien oikeuksien turvaaminen.

Euroopan rajavartiolaitusjärjestelmää koskien Suomen tulee olla aktiivisesti mukana erilaisissa tutkimuksissa ja projekteissa.

3. Yhteinen eurooppalainen turvapaikkajärjestelmä käytännössä

3.1. Yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän vahvistaminen

Suomi korostaa CEAS:ia (Common European Asylum System) koskevan lainsäädännön tehokasta täytäntöönpanoa ja pyrkimystä yhteisiin käytäntöihin EASO:n (European Asylum Support Office) kautta tapahtuvassa yhteistyössä.

Turvapaikkapäätösten vastavuoroinen tunnustaminen ja suojeluaseman siirtoa koskevien puitteiden luominen ovat periaatteessa kannatettavia tavoitteita keskipitkällä aikavälillä, kun tähtäimessä on harmonisoitu suojelun alue. Asiaa voitaisiin tarkastella myöhemmin komission toteutettavuustutkimuksen valossa. Suojeluasemaan siirtämismahdollisuutta selvittäessä tulee ottaa huomioon, että Euroopan neuvosto on tehnyt vuonna 1980 sopimuksen pakolaisia koskevan vastuun siirrosta. Sopimuksen on liittynyt vain 10 valtiota (Suomi on mukana sopimuksessa ja on soveltanut sopimusta muutamia kertoja). Lisäksi pakolaissopimuksen liitteeseen sisältyy vastaavanlaisia säännöksiä. Mahdollisessa toteutettavuustutkimuksessa tulisi selvittää sopimusten soveltamista Euroopan tasolla.

3.2. Solidaarisuus ja vastuu

Solidaarisuus maahanmuuttopaineiden alla olevia maita kohtaan on tärkeää, ja Suomi painottaa kestävien ratkaisujen etsimistä. Suomi korostaa kaikkien jäsenvaltioiden ensisijaista vastuuta EU-lainsäädännön mukaisten järjestelmien kehittämisestä siten, että ne ovat toimintakykyisiä myös lisääntyneiden paineiden alla. EU:lla on jo merkittävä valikoima solidaarisuuden välineitä erityisten paineiden alla olevien maiden tukemiseksi, kuten EU-rahastot ja Frontexin ja EASO:n koordinoimat tukitoimet. Vi-

rastojen rooli solidaarisuuden käytännön toteuttamisessa on keskeinen. Ajankohtaisessa tilanteessa prioriteettina on varmistaa, että kaikki jäsenvaltiot noudattavat EU-lainsäädäntöä. Suomi katsoo, että solidaarisuuden turvapaikka-asioissa tulisi perustua vapaaehtoisuuteen. Mitä tulee mahdollisiin uusiin solidaarisuuden muotoihin, Suomella on seuraavat huomiot:

Turvapaikkahakemusten yhteiskäsittelyn osalta lähinnä ns. tuettu käsittely, jossa toimivalta hakemusten ratkaisemisesta säilyy tuen kohteena olevalla jäsenmaalla, on alustavien EU:ssa tehtyjen selvitysten valossa näyttäytynyt mahdollisena. Jo nykyisin jäsenmaat voivat EASO:n operaatioiden puitteissa lähettää asiantuntijoita toiseen jäsenvaltioon tukemaan turvapaikkahakemusten käsittelyä (esim. koulutus, tulkkaus, maatieto). Asiaan on hyvä palata EASO:n pilot-projektin tulosten valossa.

Suomi suhtautuu varauksellisesti ajatukseen jäsenmaiden vastaanottopaikkojen yhteiskäytöstä (pooling of reception places), koska vastaanottopaikat ovat kussakin jäsenmaassa, eikä tässä tarkoituksessa voida siirtää ihmisiä maasta toiseen. Tiedonannossa ehdotusta ei selosteta tarkemmin, joten täsmällisemmän kannan ottaminen asiaan ei tässä vaiheessa ole mahdollista.

Jäsenmaiden turvapaikkajärjestelmien arviointi Dublin-asetuksen varhaisen varoituksen järjestelmän mukaan on kannatettavaa. EASO:n rooli tässä on keskeinen.

3.3. Kriisien ennaltaehkäiseminen

Tilapäisen suojelun direktiiviä ei ole käytännössä sovellettu. Syynä tähän lieenee kuten tiedonannossakin todetaan, että se on käytännön tilanteille vieras ja liian jäykkä. Valtioiden käytössä olevat lupakategoriat ja muut maahanmuuttohallinnon välineet ovat riittäneet laajempienkin pakolaistilanteiden (esim. Syyrian kriisi) yhteydessä. Direktiivin arviointi voisi olla hyödyllistä.

3.4. Ulkoisiin haasteisiin vastaaminen ja lailisten reittien kehittäminen turvapaikanhaakuun

Suomi korostaa pakolaisten uudelleensijoittamista kolmansista maista keskeisenä tärkeänä vä-

lineenä, jolla EU-maat voivat osoittaa konkreettista solidaarisuutta kolmansia maita kohtaan. EU-maita on rohkaistava uudelleensijoittamiseen. Uudelleensijoittaminen on hyvä väline, jolla mahdollistetaan suojelun tarpeessa olevien henkilöiden pääsy EU:n alueelle turvallisesti. Samalla EU:n on tuettava pitkäjänteisesti kolmansien maiden kykyä antaa tehokasta suojelua kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti. Suomi kannattaa kauttakulkumaiden maahanmuutto- ja turvapaikkajärjestelmien kehittämistä.

Mitä tulee tiedonannossa esitettyihin uusiin lähestymistapoihin tarjota suojelua, Suomi tukee keskustelua viisumisäännösten artiklan 25 yhdenmukaisemmaksi soveltamiseksi jäsenmaiden kesken. Säännöksen luonteesta johtuen sitä pitäisi soveltaa vain harvoin, ottaen huomioon myös tarpeen torjua laitonta maahanmuuttoa. Turvapaikkahakemusten yhteiskäsittelyyn kolmansissa maissa liittyy haasteita, kuten kuinka määritellä ne henkilöt, joilla olisi perusteita päästä menettelyn piiriin. Teeman jatkokäsittely edellyttäisi toteutettavuustukimusta.

4. Maahanmuuttoa ja liikkuvuutta koskevan kokonaisvaltaisen lähestymistavan vahvistaminen

Yhteistyön edelleen tehostaminen kolmansien maiden kanssa muuttoliike- ja liikkuvuuskysymyksissä on tärkeää ja Suomi kannattaa tiedonannossa tältä osin ehdotettua.

5. Suojeleva Eurooppa

Suomi kannattaa sisäisen turvallisuuden strategian päivittämistä ja pitää hyvänä, että tiedonannossa korostetaan sisäisen turvallisuuden ulkoisen ulottuvuuden painottamista päivitetystä strategiassa. Olisi hyvä, että päivitetystä strategiassa huomioitaisiin laajasti muutkin toiminnot, jotka vaikuttavat sisäiseen turvallisuuteen. Laajempi näkemys sisäiseen turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä parantaa strategian käytettävyyttä ja lisää turvallisuusnäkökulman huomioon ottamista muilla politiikan sektoreilla.

5.1. Kansainvälisten rikollisverkostojen hävittäminen

Poliisiyhteistyön näkökulmasta Suomen edistämät painopistealueet on hyvin huomioitu komission tiedonannossa. Suomi pitää EU:n järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan politiikkasykliä avaininstrumenttina. Jäsenvaltioiden tulisi sitoutua entistä vahvemmin politiikkasyklin täytäntöönpanoon. Poliittisen ja operatiivisen tason välistä dialogia tulisi vahvistaa esimerkiksi niin, että COSI (Standing Committee on Operational Cooperation on Internal Security) suorittaa arvioinnin operatiivisen yhteistyön puutteiden ja ongelmien selvittämiseksi ja tekee tarvittavat ehdotukset yhteistyön parantamiseksi.

Lainvalvontaviranomaisten keskinäisen luottamuksen vahvistaminen on tärkeää ja yhteisiä operaatioita (Joint Investigation Teams, JIT) tulee hyödyntää tehokkaasti. On hyvä, että komissio on kiinnittänyt huomiota EU-rahastojen ja -virastojen JIT:lle antamaan tukeen. Suomi huomauttaa, että keskinäisen luottamuksen vahvistamiseksi sujuva yhteistyö oikeusviranomaisten kanssa rikosvastuun toteuttamiseksi on myös tärkeää. Suomi kannattaa komission esitystä siitä, että Europolin roolia jäsenvaltioiden välisen tiedonvaihdon keskuksena tulisi vahvistaa läheisessä yhteistyössä jäsenvaltioiden, Euroopan petostentorjuntavirasto OLAF'in, Frontexin kanssa. Suomi huomauttaa, että edellä mainittujen virastojen ohella myös Eurojust on tärkeä yhteistyökumppani. Samalla kun tehostetaan tietojenvaihtoa Europolin kautta ja käytetään Europolin tietojärjestelmiä tehokkaammin, tulisi Suomen näkemyksen mukaan voida edelleen tutkia mahdollisuuksia kehittää tiedonvaihtoa siten, että automaatiota hyödyntäen voitaisiin paikantaa nykyistä paremmin jäsenvaltioiden poliisirekisteristä olemassa olevaa tietoa (osuma/ei osuma periaatteella). Tietojenvaihdon kehittämisessä tulee ottaa huomioon perusoikeudet ja tietosuojat.

Suomi pitää komission tavoin tärkeänä, että EU tehostaa korruption vastaista toimintaa. Tavoitetta tukee eri toimijoiden välisen yhteistyön lisääminen sekä parhaiden käytäntöjen vaihtaminen. Suomi toivottaa komission helmikuussa

2014 julkaiseman ensimmäisen korruptiontorjuntakertomuksen tervetulleeksi ja pitää tärkeänä, että EU:n korruptiotilanteesta raportoidaan säännöllisesti kahden vuoden välein. Suomi muistuttaa myös Tukholman ohjelmassa annettusta toimeksiannosta selvittää mahdollisuuksia EU:n liittymiseksi Euroopan neuvoston korruptionvastaiseen elimeen Grecoon. Tätä selvitystyötä on jatkettava.

Suomi kannattaa myös toimenpiteitä, joilla torjutaan rikoksella saadun hyödyn soluttautumista lailliseen talouselämään. Suomen näkemyksen mukaan myös rikollisten harjoittaman liiketoiminnan siirtymistä jäsenvaltiosta toiseen tulisi pyrkiä torjumaan. Tämän vuoksi Suomi kannattaa niin sanotun hallinnollisen lähestymistavan kehittämistä rikostentorjunnassa, jotta lainvalvonta- ja oikeusviranomaiset, hallinnolliset viranomaiset (kuten lupaviranomaiset) ja yksityinen sektori voisivat vaihtaa tietoja rikosten torjumiseksi.

Suomi yhtyy komission näkemykseen tarpeesta EU:n ihmiskaupan vastaiselle strategialle myös vuoden 2016 jälkeen. Komission tavoin Suomi katsoo, että jäsenvaltioiden on viipymättä pantava täytäntöön EU:n ihmiskaupan vastainen direktiivi. Lisäksi Suomi muistuttaa direktiivissä komissiolle asetetusta velvoitteesta arvioida (vuonna 2016) sellaisen voimassa olevan kansallisen lainsäädännön, jossa kriminalisoidaan ihmiskaupan hyväksikäytön kohteena olevien palvelujen käyttö, vaikutusta ihmiskaupan ehkäisyyn.

Suomi tukee komission ajatusta kokonaisvaltaiseksi EU-strategiaksi lasten suojelemiselle seksuaalisilta rikoksilta. Komission tavoin Suomi katsoo, että tavoite suojella lapsia seksuaalisilta rikoksilta tulisi paremmin integroida osaksi kaikkia EU:n politiikan aloja.

Suomi yhtyy komission näkemykseen siitä, että matkustajarekisteritietojen (ns. PNR-tietojen) luovuttamista kolmansille maille tulee säätää EU-tasolla. EU tarvitsee yhtenäisen lähestymistavan PNR-tietojen luovuttamiseen kolmansille maille. Samalla on turvattava tietosuojan korkea taso. Pidemmän aikavälin tavoitteena voisi olla aiheellista tutkia mahdollisuutta

luoda tietojen siirtoa ja käyttöä varten kansainvälisesti sovellettavat normit.

Komissio nostaa tiedonannossa esille tarpeen tarkastella olemassa olevaa aseisiin liittyvää lainsäädäntöä aseiden laittoman kaupan estämiseksi. Suomi seuraa komission toimia aselainsäädännön uudistamisen osalta tiiviisti.

Suomen näkemyksen mukaan tietojen tallennusdirektiivin uudelleen tarkastelun tarpeellisuutta ja tavoitteita on syytä arvioida yksityiselämän ja viestinnän luottamuksellisuuden suojan toteutumista edistävällä tavalla.

5.2. Terrorismin torjunta sekä radikalisoitumiseen ja rekrytointiin keskittyminen

Terrorismin osalta tiedonannossa esiin nostetut asiat ovat linjassa muun muassa kansallisen terrorismintorjunnan strategian kanssa. Suomi kiinnittää huomiota siihen, että komissio keskittyy tiedonannossa terrorismin ennalta ehkäisyyn muiden terrorismin torjuntaan liittyvien mekanismien, kuten paljastamiseen, estämiseen ja suojelemiseen tähtäävien toimien, jäädessä vähemmälle huomiolle. Myöskään kyberterrorismi ei ole erikseen mainittu tiedonannossa.

Suomi pitää hyvänä komission näkemystä radikalisoitumisen torjunnan verkoston (Radicalisation Awareness Network, RAN) vahvistamisesta ja kehittämisestä, jotta se pystyisi joustavasti reagoimaan väkivaltaisen ekstremismin eri muotoihin ja uusiin ilmenemistapoihin sekä ajatusta verkoston toimimisesta eurooppalaisen osaamisen koordinoivana tahona.

5.3. Kansalaisten ja liikkeenharjoittajien kyberturvallisuuden parantaminen

Myös kyberrikollisuuden torjunta on aihealue, jonka tärkeyttä Suomi on korostanut. Suomi on tyytyväinen, että se on tiedonannossa nostettu painopistealueeksi. Pidämme tärkeänä, että lainvalvontaviranomaisten mahdollisuuksia torjua ja tutkia tehokkaasti kyberympäristössä tapahtuvia rikoksia edistetään.

5.4. Turvallisuuden vahvistaminen rajaturvallisuuden avulla

Suomi pitää tärkeänä jäsenvaltioiden rajaturvallisuuskäytänteiden edelleen kehittämistä tavoitteena entistä yhdenmukaisempi ja korkeampi turvallisuuden taso ja palvelun laatu kaikilla ulkorajoilla. Rajaturvallisuuteen liittyvissä toiminnoissa tulee huomioida ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja tietosuoja täysimääräisesti kansainvälisten ja kansallisten lakien ja määräysten mukaisesti.

Suomi korostaa rajaturvallisuuden merkitystä osana sisäisen turvallisuuden ylläpitoa. Rajaturvallisuuden keinoin voidaan ennalta ehkäistä ja torjua muun muassa terrorismia ja rajat ylittävää rikollisuutta. Sujuva rajanylitysliikenne (henkilö- ja tavaraliikenne) sekä raja- ja sisäisen turvallisuuden ylläpito vaativat tehokasta viranomaisyhteistyötä ja tietojen vaihtoa asiaankuuluvien viranomaisten, kuten raja-, tulli-, poliisi-, maahanmuutto- ja turvapaikkaviranomaisten kesken. Lähtökohtana tulee olla käytännönläheinen ja suunnitelmallinen yhteistyö ja yhdessä työskentely kunkin viranomaisen tehtävät, resurssit ja toimivaltuudet huomioiden ja niitä yhteisten päämäärien saavuttamiseksi hyödyntäen.

Suomi pitää tärkeänä, että vuonna 2006 hyväksytty EU:n yhdenmukainen rajaturvallisuutta koskeva strategia päivitetään. Uudistettavan strategian toimeenpanon avuksi ja toimeenpanon yhdenmukaistamiseksi tulisi laatia käsikirja. Käsikirjaa voitaisiin hyödyntää yhdessä päivitetyn strategian kanssa myös EU-hakijamaissa ja EU:n rajaturvallisuushankkeissa kolmansissa maissa.

Suomen näkemyksen mukaan tiedonannossa tuodaan asianmukaisesti esiin ulkorajojen turvallisuuteen liittyvän problematiikan molemmat ulottuvuudet, henkilöliikenne ja tavaraliikenne, sekä niiden hallintaan liittyvät mahdollisuudet turvallisuusmielessä. Suomi pitää tärkeänä, että EU:n yhteinen riskienhallintamalli (Customs Risk Management, CRM) ja siihen liittyvä strategia viimeistellään ja pannaan tehokkaasti täytäntöön. CRM ja muu tavaraliikenteen hallinta antaa mahdollisuuden parantaa tiedonannossa korostettuna kuljetusketjun turvallisuutta. Jotta

edellä mainituilla toimilla olisi EU-tasoista vaikuttavuutta, tulisi sekä jäsenvaltioiden välistä että kolmansien maiden kanssa tehtävää yhteistyötä tiivistää entisestään.

5.5. Euroopan kyky vastata paremmin kriiseihin ja katastrofeihin

Suomi tukee EU:n katastrofivalmiuksien kokonaisvaltaista kehittämistä ja tiedonannossa esitettyjä painopisteitä. Suomi katsoo komission tavoin, että unionin uutta pelastuspalvelumekanismin koskevan päätöksen toimeenpano on lähivuosien keskeinen tavoite. Päätös tulee toimeenpanna jäsenmaissa niin, että voidaan varmistaa kansainvälinen avunantovalmius ja tehostaa ennaltaehkäisyä ja varautumista kaikenlaisia suuronnettomuustilanteita varten.

5.6. Sisäisen turvallisuuden rakentaminen globaalissa kontekstissa

Suomi tukee komission näkemyksiä ulkoisen ja sisäisen turvallisuuden linkittymisestä ja tarpeesta huomioida sisäisen turvallisuuden huolenaiheet entistä systemaattisemmin myös EU:n ulkopoliitikassa.

Tavoitteena tulisi olla operatiivisen yhteistyön kehittäminen kolmansien maiden kanssa sopimalla kolmansien maiden kanssa yhdessä yhteisistä strategisista tavoitteista ja käytännön operatiivisen yhteistyön prioriteeteista. Yhteisesti sovitut prioriteetit tulisi liittää osaksi EU:n politiikkasyklin täytäntöönpanoa. Myös COSI:n ja PSC:n (Political and Security Committee) yhteistyötä sisäisen turvallisuuden ulkoisen ulottuvuuden alalla tulee edelleen vahvistaa.

Sisäisen turvallisuuden operatiivista yhteistyötä kolmansien maiden kanssa tulisi linjata komission esittämällä tavalla (shared agenda on security).

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Oikeus- ja sisäalueen kehittämisen yleisiä näkökohtia

Oikeus- ja sisäasioiden EU-yhteistyötä ja -lainsäädäntöä on kehitetty määrätietoisesti Tampereen vuoden 1999 EU-huippukokouksesta lähtien. Tampereen, Haagin ja Tukholman ohjelmat ovat muodostaneet jatkumon vapauden, oikeuden ja turvallisuuden alueen kehittämiseksi. Hallintovaliokunta toteaa, että myös vuoden 2014 lopussa päättyvän Tukholman ohjelman jälkeen unioni tarvitsee pitkän tähtäimen strategiaa, jossa tarkastellaan vapauden, oikeuden ja turvallisuuden alueen tulevaisuutta kokonaisuutena.

Hallintovaliokunta on käsitellyt yksityiskohteisesti oikeus- ja sisäasioiden alueen kehittämistä oman toimialansa kannalta EU-selonteosta antamassaan lausunnossa (HaVL 25/2013 vp — VNS 6/2013 vp). Valiokunta yhdisti selon-

teon käsittelyyn myös valtioneuvoston selvityksen Euroopan unionin neuvostossa käynnistyneestä keskustelusta oikeus- ja sisäasioiden kehittämiseksi vuoden 2014 jälkeen (E 119/2013 vp), jota koskevat kannanotot sisältyvät mainittuun lausuntoon. Lisäksi valiokunta on antanut lausunnon komission tulevaan ohjelmaan vaikuttamisesta (HaVL 10/2014 vp — E 34/2014 vp). Käsiteltävänä olevan komission tiedonantoja koskevan kirjelmän (E 37/2014 vp) osalta valiokunta painottaa erityisesti seuraavia näkökohtia.

Valiokunnan näkemyksen mukaan sisäasioita koskevassa tiedonannossa tulevat varsin hyvin esille Suomen edistämät painopistealueet. Jotkut tiedonannon ehdotukset vaativat vielä lähempää tarkastelua, mikäli ne aiotaan sisällyttää osaksi tulevia strategisia suuntaviivoja, mutta yleisesti ottaen tiedonannon voidaan katsoa antavan hyvän pohjan jatkotyölle. Oikeusasioiden alaa koskeva tiedonanto on sisäasioihin verrattuna jäänyt varsin yleiselle tasolle.

Tiedonantojen pohjalta puheenjohtajavaltion odotetaan käynnistävän konkreettiset valmistelut vuoteen 2020 ulottuvista strategisista suuntaviivoista. Valiokunta katsoo, että erillisistä tiedonannoista huolimatta tulevan strategian tulisi kattaa koko oikeus- ja sisäasioiden sektori ja olla eri osa-alueiden suhteen tasapainoinen ja johdonmukainen kokonaisuus. Strategian tehokkaan toteuttamisen kannalta strategian aikaperspektiivi tulisi kytkeä EU:n rahoituskehyskauteen, joka ulottuu vuoteen 2020.

Oikeus- ja sisäasioiden alalla on hyväksytty viime vuosina runsaasti uutta lainsäädäntöä ja muita aloitteita, mutta niiden täytäntöönpano ei ole kaikilta osin edennyt toivotulla tavalla. Sen vuoksi nyt tulee ensisijaisesti keskittyä säädösten tehokkaaseen täytäntöönpanoon ja täytäntöönpanon seurantaan. Samalla on tärkeää arvioida säädösten toimivuutta. Lisäksi valiokunta korostaa sääntelyn mahdollisimman yhdenmukaista soveltamista jäsenmaissa.

Keskeisinä suurina kokonaisuuksina hallintovaliokunta painottaa eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän (CEAS) II vaiheen lainsäädännön, Schengen-alueen hallinnointia koskevan kokonaisuuden ja Euroopan rajavalvontajärjestelmää koskevan lainsäädännön tehokasta täytäntöönpanoa. Valiokunta tähdentää myös EU:n katastrofivalmiuksia edistävän uuden pelastuspalvelumekanismin toimeenpanoa. Lisäksi on tarpeen jatkaa toimia lainvalvontaviranomaisten välisen yhteistyön kehittämiseksi.

Valiokunta pitää tärkeänä, että EU tehostaa korruption vastaista toimintaa. Korruption torjunnasta on kansainvälistä ja EU-tason sääntelyä, mutta sääntelyn täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa on tehostettava. Tämä edellyttää EU:n laajuista valtioiden ja yritysten sitoutumista. Korruptiontorjuntatavoitetta tukee eri toimijoiden välisen yhteistyön kehittäminen sekä parhaiden käytäntöjen vaihtaminen. Komissio julkaisi helmikuussa 2014 EU:n ensimmäisen korruptiontorjuntakertomuksen (E 38/2014 vp). Valiokunta pitää tärkeänä, että myös tuleva komissio ottaa korruption torjunnan ohjelmaansa ja että EU:n korruptiotilanteesta raportoidaan jatkossa säännöllisesti kahden

vuoden välein. Lisäksi valiokunta katsoo valtioneuvoston tavoin, että selvitystyötä EU:n mahdollisuuksista liittyä Euroopan neuvoston korruptionvastaiseen elimeen GRECOon tulee jatkaa.

Sektorikohtaisia huomioita sisäasioiden alueelta

Hallintovaliokunta on käsitellyt maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkaa sekä maahanmuuttopaineiden hallintaa varsin laajasti EU-selonteon yhteydessä. Kuten muillakin osa-alueilla, laillisen maahanmuuton keskeinen prioriteetti lähi-vuosina on säännösten tehokas täytäntöönpano ja arviointi. Laittoman maahanmuuton tehokas torjunta ja uskottava palautuspolitiikka ovat olennainen osa toimivaa maahanmuuttojärjestelmää, ja valiokunta pitää myönteisenä, että palauttamispolitiikan edelleen kehittäminen on myös komission tärkeänä pitämä teema. Myös palauttamispolitiikassa on keskeistä varmistaa EU-lainsäädännön täytäntöönpano. Lisäksi jäsenvaltioiden operatiivista yhteistyötä on tarpeen kehittää edistämällä paluupolitiikkoja ja -käytänteitä koskevaa tiedonvaihtoa ja arviointia sekä vahvistamalla Frontexin valmiuksia yhteisten palautusoperaatioiden koordinointiin ja jäsenmaiden asiantuntijoiden koulutukseen. Samalla on tiivistettävä yhteistyötä kolmansien maiden kanssa. Turvapaikkapolitiikan osalta on lainsäädännön tehokkaan täytäntöönpanon ohella syytä painottaa käytännön yhteistyön kehittämistä turvapaikka-asioiden tukiviraston EASOn koordinoimana.

Poliisiyhteistyössä tulevien vuosien keskeisiä painopistealueita ovat järjestäytyneen rikollisuuden vastainen toiminta, mukaan lukien kyberrikollisuuden ja terrorismin torjunta, sekä operatiivisen yhteistyön kehittäminen vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan poliittikkasyklin mukaisesti. Valiokunta pitää tärkeänä, että myös sisäisen turvallisuuden ulkosuhdeulottuvuus sekä yhteys muihin politiikan aloihin on huomioitu tiedonannossa. Valiokunta katsoo, että operatiivista yhteistyötä kolmansien maiden kanssa tulisi kehittää sopimalla niiden

kanssa yhteisistä strategisista tavoitteista ja käytännön operatiivisen yhteistyön prioriteeteista.

Komission tulevaan ohjelmaan vaikuttamisen yhteydessä valiokunta on tukenut myös hallinnollisen lähestymistavan kehittämistä järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa. Tätä näkökulmaa ei komission tiedonannossa ole nostettu esille. Nopeasti muuttuva toimintaympäristö huomioon ottaen olisi kuitenkin tarpeen etsiä uusia rikollisuuden torjunnan keinoja. Valiokunnan mielestä tavoiteltavaa olisi, että lainvalvonta- ja oikeusviranomaiset, hallinnolliset viranomaiset ja yksityinen sektori voisivat vaihtaa tietoja rikosten torjumiseksi.

Euroopan unionin yhdenmuettyä ulkorajavalvontaa on kehitetty päämäärätietoisesti EU:n kolmen oikeus- ja sisäasioiden monivuotisen ohjelman kautta. Komissio nostaa tiedonannossa esille Suomenkin ajamia keskeisiä asioita, joilla jatketaan yhdenmuetyn ulkorajavalvontajärjestelmän kehittämistä. Näitä ovat muun muassa Suomen puheenjohtajuuskaudella vuonna 2006 hyväksytyn yhdenmuetyn rajaturvallisuusstrategian päiivttäminen, Frontexin roolin korostaminen operatiivisen yhteistyön koordinoijana sekä viranomaisyhteistyön lisääminen kansallisella tasolla. Valiokunta korostaa myös Eurooppalaisen ulkorajojen valvontajärjestelmän (EUROS-UR) ja muun teknologian (esim. Älykkäät rajat)

hyödyntämistä ulkorajaliikenteen rajatarkastuksissa. Valiokunta katsoo, että unionin ulkorajojen valvonta on jatkossakin keskeisimpiä välineitä varmistaa vapaan liikkuvuuden alue takamalla tehokas ulkorajavalvonta ja toisaalta teknologian avulla edistää kasvavan ulkorajat ylittävän liikenteen sujuvuutta.

Seuranta

Hallintovaliokunta korostaa suuntaviivojen toimeenpanon tehokasta seurantaa. Selvityksen mukaan komissio ei laatisi jatkossa erillistä toimintasuunnitelmaa, vaan suuntaviivat konkretisoituisivat komission vuotuisissa työohjelmisssa. Yksi seurannan muoto voisi olla esimerkiksi vuosittaiset keskustelut oikeus- ja sisäasioiden neuvostossa. Koska suuntaviivojen kattama ajanjakso on varsin pitkä ulottuen vuoteen 2020 saakka, olisi tarpeellista, että komissio laatii myös puolivälin arvion suuntaviivojen toteuttamisesta.

Lausunto

Lausuntonaan hallintovaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 28 päiivänä toukokuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Pirkko Mattila /ps
vpj. Mika Kari /sd
jäs. Heikki Autto /kok
Reijo Hongisto /ps
Risto Kalliorinne /vas
Elsi Katainen /kesk

Timo V. Korhonen /kesk
Antti Lindtman /sd
Tapani Mäkinen /kok
Johanna Ojala-Niemelä /sd
Osno Soininvaara /vihr
Ulla-Maj Wideroos /r.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne.